

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๔๐/๒๕๖๔

เรื่อง สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐและสิทธิในที่อยู่อาศัย กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนได้รับผลกระทบจากการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย

ผู้ร้อง

ที่ ๑

ที่ ๒

ที่ ๓

ผู้ถูกร้อง สถาบันราชประชาสมาสัย

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องทั้งสามได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องทั้งสามเป็นตัวแทนชุมชน ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นพื้นที่ของสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย อันเป็นสถานที่ที่ทางราชการจัดให้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนได้พักอาศัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง ผู้ร้องทั้งสามได้รับความเดือดร้อนจากกรณีที่ผู้ถูกร้องจะดำเนินการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย ดังกล่าวจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐและจะผลักดันให้ชุมชนผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนไปเป็นชุมชนปกติเหมือนชุมชนทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการปฏิบัติตามนโยบายขององค์การอนามัยโลกและปลอดจากโรคเรื้อนแล้ว ผู้ร้องทั้งสามอ้างว่า หากมีการดำเนินการดังกล่าว จะทำให้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนจำนวนประมาณ ๕๐๐ คน ได้รับความเดือดร้อน โดยจะไม่มีที่อยู่อาศัยและไม่มีสถานที่สำหรับการรักษาพยาบาล ทั้งที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวควรได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนในการประกอบอาชีพของผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่ปฏิบัติงานให้กับทางราชการในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อน ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๑๐๕ คน โดยได้รับค่าตอบแทนประมาณเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ร้องทั้งสามเห็นว่ากรดำเนินการของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ตรวจสอบ

/๒. การพิจารณา...

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐและสิทธิในที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- ๑) สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๑.๓/๔๖๓๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงอธิบดีกรมควบคุมโรค
- ๒) สำเนาหนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๑๓/๙๔๑๘ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงอธิบดีกรมควบคุมโรค
- ๓) สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว๗๒๗๕ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดเชียงใหม่)
- ๔) หนังสือผู้ถูกร้อง ที่ สธ ๐๔๑๖.๑/๗๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๕) บันทึกข้อเท็จจริงการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ
- ๖) บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ร้องทั้งสามต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔
- ๗) หนังสือสำนักงานเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย ที่ สป ๕๒๔๐๑/๒๓๑๕ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๘) บันทึกการรับฟังข้อเท็จจริงทางโทรศัพท์จากผู้ร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔
- ๙) บันทึกการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากนายกเทศมนตรีเมืองปู่เจ้าสมิงพรายและเจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ณ สำนักงานเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย จังหวัดสมุทรปราการ
- ๑๐) บันทึกการรับฟังข้อเท็จจริงทางโทรศัพท์จากผู้ร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

/๔. ความเห็น...

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ร้องทั้งสามเป็นตัวแทนชุมชน ████████ ซึ่งเป็นชุมชนผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ อันเป็นสถานสงเคราะห์ ตามประกาศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้โครงสร้างของผู้ถูกร้อง ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ ๗๖ ไร่ ในพื้นที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยข้อมูลจากผู้ถูกร้อง ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ พบว่ามีผู้รับการสงเคราะห์ ที่เป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนจำนวน ๔๒๙ คน ทั้งหมดหายขาดจากการเป็นโรคเรื้อนแล้ว แต่บางส่วนยังคงมีปัญหาด้านสุขภาพ มีโรคประจำตัว มีความพิการซ้ำซ้อน เช่น พิการทางสายตา มือเท้า งอหรือกุด เป็นแผลเรื้อรัง รูปร่างเสียโฉม กล้ามเนื้ออ่อนแรง เดินหรือเคลื่อนไหวร่างกายไม่ได้ อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยอยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์มานานหลายสิบปีและต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีทายาทของผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนอยู่อาศัยด้วยจำนวน ๒๔๐ คน และมีบุคคลภายนอกเข้ามาอยู่อาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกร้อง และไม่ได้เป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนจำนวน ๓๕๙ คน ซึ่งจากการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบว่า สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งของสำนักงานผู้ถูกร้อง สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในประกอบด้วยที่อยู่อาศัยเป็นอาคารสูง ๓ ชั้น บางส่วนยังคงเป็นบ้านไม้หรือปูน สูง ๑ - ๒ ชั้น สภาพค่อนข้างทรุดโทรมและแออัด ในพื้นที่ใกล้เคียงกันเป็นสถานที่ตั้งโรงพักขยะของผู้ถูกร้อง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นขยะจากการให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่ประชาชน เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นโรงพยาบาลขนาด ๑๕๐ เตียง ภายใต้สังกัดของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับในส่วนของสิทธิและสวัสดิการของผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ นั้น พบว่า ผู้ถูกร้องได้จ่ายเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพให้คนละ ๑,๓๐๐ บาทต่อเดือน และเงินค่าอาหารคนละ ๑๑๐ บาทต่อวัน ซึ่งการจ่ายเงินดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ป่วยพิการจากโรคเรื้อน พ.ศ. ๒๕๕๗^๑ อย่างไรก็ตาม ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนข้างต้นจะไม่มีสิทธิในการขอรับเงินเบี้ยความพิการและเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในนิคมโรคเรื้อนซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ของทางราชการ

/อันเป็นการ...

^๑ ระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ป่วยพิการจากโรคเรื้อน พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เงินสงเคราะห์” หมายความว่า เงินค่าอาหาร หรือเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ

ฯลฯ

ฯลฯ

อันเป็นการได้รับการอุปการะจากสถานสงเคราะห์ของรัฐแล้ว ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังได้มีการจ้างผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยบางส่วนเป็น “ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการ” ซึ่งเป็นการจ้างตามระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการในสถานการณโรคเรื้อน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการ จะได้รับค่าตอบแทนจากเงินงบประมาณส่วนที่เป็นงบดำเนินการของผู้ถูกร้อง ซึ่งในกรณีสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยนั้นมีผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการจำนวน ๑๐๕ คน โดยส่วนหนึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่เป็นผู้สูงอายุ ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบว่า ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการดังกล่าวจะปฏิบัติงานในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของผู้ถูกร้อง เช่น ด้านธุรการเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์และเงินค่าอาหาร ด้านการดูแลรักษาความสะอาดซึ่งปฏิบัติงานในโรงพักขยะของผู้ถูกร้อง ด้านการบริการซึ่งปฏิบัติงานสนับสนุนในส่วนงานโรงพยาบาลของผู้ถูกร้อง

ต่อมา เมื่อประมาณเดือนกันยายน ๒๕๖๓ ผู้ร้องทั้งสามได้รับทราบข้อมูลว่า ผู้ถูกร้องมีนโยบายที่จะดำเนินการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ และจะผลักดันให้เป็นชุมชนปกติเหมือนชุมชนทั่วไป เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการปฏิบัติตามนโยบายขององค์การอนามัยโลกและปลอดจากโรคเรื้อนแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ดำเนินนโยบายลักษณะดังกล่าวมาแล้วในนิคมโรคเรื้อนอื่น ๆ หลายแห่ง เช่น นิคมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ นิคมดงทับ จังหวัดจันทบุรี นิคมบ้านกร่าง จังหวัดพิษณุโลก นิคมโนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น จากแนวนโยบายดังกล่าวของผู้ถูกร้อง จึงทำให้ผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่อยู่อาศัยภายในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยมีความวิตกกังวลว่าจะได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากที่ดินอันเป็นที่ตั้งของสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยเป็นที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ หากมีการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยก็อาจจะนำไปสู่กระบวนการส่งมอบที่ดินดังกล่าวคืนให้แก่กรมธนารักษ์ ซึ่งจะทำให้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นใจว่าจะยังคงสามารถอยู่อาศัยต่อไปได้หรือไม่ หรือกรมธนารักษ์จะมีแนวทางการบริหารจัดการที่ดินอย่างไร โดยหากต้องเช่าที่ดินดังกล่าวเพื่ออยู่อาศัยก็จะเกิดความยากลำบาก เพราะประชาชนที่อยู่อาศัยเป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้อื่น นอกจากเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือนและเงินค่าอาหารรายวันที่ได้รับจากผู้ถูกร้อง อันเป็นผลมาจากการเป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ

นอกจากนี้ ผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนยังมีความวิตกกังวลว่าจะได้รับผลกระทบด้านสิทธิในสวัสดิการอื่น ๆ จากรัฐ เนื่องจากได้รับทราบข้อมูลว่าผู้ถูกร้องจะถ่ายโอนภารกิจ

/ดังกล่าวให้...

ดังกล่าวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล จึงอาจส่งผลกระทบต่อการรักษาพยาบาล ซึ่งแม้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนจะหายขาดจากโรคเรื้อนแล้วก็ตาม แต่ก็มีปัญหาสุขภาพเรื้อรังอันเป็นผลมาจากโรคดังกล่าวและต้องได้รับการตรวจรักษาเฉพาะทาง รวมไปถึงผลกระทบต่อสิทธิในการได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพและเงินค่าอาหาร ซึ่งไม่มีความชัดเจนว่าจะยังได้รับต่อไปหรือไม่ เนื่องจากอาจเกิดความซ้ำซ้อนกับการจ่ายเงินเบี้ยความพิการและเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผลกระทบต่อสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขภาคส่วนอื่น ๆ ขณะเดียวกัน ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่เป็น “ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการ” ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่ยังสามารถทำงานได้ โดยได้รับค่าตอบแทนจากผู้จ้างก็อาจจะไม่สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้ภายหลังจากที่มีการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยแล้ว ส่งผลทำให้ไม่มีรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า การดำเนินการของผู้ร้องเพื่อยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ ถือเป็นการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๒ บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ โดยบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ ขณะเดียวกันก็ต้องจัดหรือดำเนินการให้มี

/สาธารณสุขภาค...

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณสุขภาคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗๑ วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR)^๓ ได้บัญญัติรับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังรับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้ โดยรวมไปถึงการป้องกันรักษาและควบคุมโรคระบาด โรคประจำถิ่น โรคจากการประกอบอาชีพและโรคอื่น ๆ การสร้างสภาวะที่ประกันบริการทางการแพทย์ และการให้การดูแลรักษาพยาบาลแก่ทุกคนในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธิดังกล่าวเป็นจริง

สำหรับกรณีตามคำร้องนี้ จากการตรวจสอบพบว่า ประเทศไทยเริ่มมีการควบคุมโรคเรื้อนมาตั้งแต่ปี ๒๔๕๑ โดยในขณะนั้นยังไม่มียารักษาโรคเรื้อน จึงใช้วิธีการควบคุมโรคเรื้อนตามแบบอย่างตะวันตก คือ การแยกกักผู้ป่วยไว้ในสถานที่ที่กำหนดเพื่อไม่ให้แพร่กระจายเชื้อ ซึ่งบริเวณบ่อน้ำเจ้าสมิงพราย ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นสถานที่หนึ่งที่มีการจัดตั้งเป็นสำนักคนป่วยโรคเรื้อนพระประแดง หลังจากนั้นจึงมีการริเริ่มจัดตั้งสถานพยาบาลและนิคมโรคเรื้อนขึ้นเพื่อดูแลรักษาตามอาการและให้การสงเคราะห์ ขณะเดียวกันก็มีการตราพระราชบัญญัติโรคเรื้อน พุทธศักราช ๒๔๘๖^๔ เพื่อบังคับใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคเรื้อน พร้อมทั้ง

^๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

/มีการจัด...

ข้อ ๑๑

๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะดำเนินการขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๒

๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้
๒. ขั้นตอนในการดำเนินการโดยรัฐภาคีแห่งกติกานี้ เพื่อบรรลุในการทำให้สิทธินี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์จะต้องรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) การป้องกันรักษาและควบคุมโรคระบาด โรคประจำถิ่น โรคจากการประกอบอาชีพและโรคอื่น ๆ

(ง) การสร้างสภาวะที่ประกันบริการทางการแพทย์และการให้การดูแลรักษาพยาบาลแก่ทุกคนในกรณี

เจ็บป่วย

^๔ เป็นกฎหมายที่ถูกยกเลิกแล้ว โดยพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓

มีการจัดตั้งนิคมโรคเรื้อนต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยในส่วนของสำนักคนป่วยโรคเรื้อนพระประแดงนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นโรงพยาบาลโรคเรื้อนพระประแดง ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนชื่อเป็นสถานพยาบาลพระประแดงและพัฒนาเป็นสถาบันราชประชาสมาสัย (ผู้ถูกร้อง) อันเป็นหน่วยงานภายใต้โครงสร้างของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ตามลำดับ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๔๒ ประเทศไทยมีสถานสงเคราะห์ที่เป็นนิคมโรคเรื้อนตามประกาศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมจำนวน ๑๓ แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศในทุกภูมิภาค ประกอบด้วย นิคมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ นิคมดงทับ จังหวัดจันทบุรี นิคมบ้านกร่าง จังหวัดพิษณุโลก นิคมบ้านหัน จังหวัดมหาสารคาม นิคมฝายแก้ว จังหวัดน่าน นิคมโนนสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น นิคมอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ นิคมเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด นิคมแม่ทะ จังหวัดลำปาง นิคมพุดหงี จังหวัดนครศรีธรรมราช นิคมแม่ลาว จังหวัดเชียงราย นิคมแพ่งขามหยั่ง จังหวัดจันทบุรี และสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณเดียวกับสำนักงานของผู้ถูกร้อง

อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงว่า นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ เป็นต้นมา ประเทศไทยพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ในจำนวนอัตราส่วนที่ต่ำกว่า ๑ คน ต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนด โดยข้อมูลในปี ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน ๖๔ คน ในจำนวนนี้มีคามพิการ ๙ คน ซึ่งทั้งหมดได้รับยาในสถานพยาบาลตามระบบบริการสาธารณสุขในพื้นที่แล้ว จึงถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่สามารถกำจัดโรคเรื้อนได้ และไม่เป็นปัญหาสาธารณสุขอีกต่อไป ประกอบกับผู้ป่วยโรคเรื้อนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง ๑๓ แห่งได้รับการรักษาจนหายขาดจากโรคเรื้อนแล้ว ทำให้ไม่มีความจำเป็นหรือความต้องการในการรักษาโรคเรื้อน ซึ่งส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและมีทายาทที่ไม่ได้ป่วยเป็นโรคเรื้อนให้การดูแล ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ในนิคมโรคเรื้อนเป็นประชาชนปกติทั่วไปที่ไม่ได้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน โดยมีการสร้างบ้านเรือนขยายครอบครัวเช่นเดียวกับชุมชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งหากผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนถึงแก่กรรม ก็จะเป็นเหตุให้ทายาทไม่มีสิทธิอยู่อาศัยในนิคมโรคเรื้อนต่อไป^๕ จึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทายาทและ

/ครอบครัว...

^๕ ระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ป่วยพิการจากโรคเรื้อน พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ป่วย” หมายความว่า ผู้ป่วยพิการจากโรคเรื้อนที่อยู่ระหว่างการรักษาและหรือการฟื้นฟูสภาพร่างกาย หรือถูกจำหน่ายจากการรักษาโรคเรื้อนแล้ว แต่ประสบปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ และหรือสังคม-เศรษฐกิจ

ฯลฯ

ฯลฯ

“การสงเคราะห์” หมายความว่า การได้รับเงินค่าอาหาร หรือการสงเคราะห์อื่นจากทางราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๖ ผู้ป่วยที่ได้รับการสงเคราะห์พ้นจากการได้รับการสงเคราะห์เมื่อถึงแก่กรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๘ ผู้ป่วยที่ได้รับการสงเคราะห์ในสถานโรคเรื้อนตามระเบียบนี้ หรือผู้ป่วยที่ได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนสถานโรคเรื้อนที่ได้รับการสงเคราะห์ใหม่ ต้องทำสัญญาไว้ต่อสถานโรคเรื้อน ตามแบบสัญญาภาคผนวกท้ายระเบียบนี้

ครอบครัวของผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน รวมถึงการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ในนิคมโรคเรื้อนด้วย จากเหตุดังกล่าว กรมควบคุมโรคจึงได้มีนโยบายที่จะพัฒนานิคมโรคเรื้อนให้เป็นหมู่บ้านปกติหรือชุมชนทั่วไป เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนอย่างยั่งยืน

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ในเบื้องต้นนั้น ภารกิจของสถานสงเคราะห์ที่เป็นนิคมโรคเรื้อน และการดำเนินการควบคุมโรคเรื้อนได้ถูกกำหนดให้เป็นภารกิจที่ต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กรมควบคุมโรคจึงได้มอบหมายให้ผู้ถูกร้องวางแผนการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว แต่ต่อมาปรากฏว่ามีการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งไม่มีการระบุการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวไว้ในแผน กรมควบคุมโรคจึงได้ดำเนินการศึกษารูปแบบอื่นที่เหมาะสมแทน คือ การใช้หลักการฟื้นฟูสภาพโดยชุมชน (Community Based Rehabilitation) ด้วยการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานธนารักษ์ในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในแต่ละนิคม พร้อมกับบูรณาการเข้ากับชุมชนรอบข้างอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ ได้มีการริเริ่มดำเนินการที่นิคมปราสาทจังหวัดสุรินทร์ เป็นแห่งแรก เนื่องจากเป็นนิคมที่มีความพร้อม ประกอบกับผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน และครอบครัวที่อยู่อาศัยในนิคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานิคมโรคเรื้อนให้เป็นชุมชนทั่วไป มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ จนกระทั่งได้มีการจัดทำประชาคมเพื่อลงมติเกี่ยวกับการพัฒนานิคมปราสาทให้เป็นชุมชนทั่วไป ก่อนที่จะมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเกี่ยวกับการดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ และมีการประเมินความพร้อมเป็นระยะ จนกระทั่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้ประกาศยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ทำให้นิคมปราสาทกลายเป็นชุมชนทั่วไป โดยมีชื่อว่า “ชุมชนราชประชาร่วมใจ” และถูกหลอมรวมเข้ากับชุมชนใกล้เคียง ดังนั้น การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจึงไม่ใช่การถ่ายโอนภารกิจทั้งหมดของนิคมโรคเรื้อนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงองค์กรเดียว แต่เป็นการบูรณาการหน่วยงาน /ที่เกี่ยวข้อง...

ในกรณีที่ทางราชการให้การสงเคราะห์ที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพ หรือเพื่อการอยู่อาศัยแก่ผู้ป่วยแล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นการใช้การสงเคราะห์เฉพาะตัวผู้ป่วยเท่านั้น บุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ป่วย คู่สมรส บุตร หรือญาติ หรือบุคคลอื่น ไม่มีสิทธิกล่าวอ้างให้เป็นประโยชน์ของตน

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้ป่วยที่ได้รับการสงเคราะห์ที่พ้นจากสถานโรคเรื้อนไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากทางราชการ ได้แก่ ที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ เป็นอันสิ้นสุดลงโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรคืนให้แก่สถานโรคเรื้อนภายในกำหนด ๓๐ วัน ในกรณีที่มิพพฤติการณ์พิเศษให้ผู้ปกครองนิคมหรือหัวหน้าสถานสงเคราะห์ดำเนินการเร่งรัดเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการโดยเร็ว

ที่เกี่ยวข้องเข้าไปพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในนิคมเดิมเป็นหลัก ซึ่งจากผลการดำเนินการของนิคมปราสาทดังกล่าว ทำให้ในปี ๒๕๕๖ กรมควบคุมโรคจึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้มีการนำขั้นตอนการบูรณาการนิคมโรคเรื้อนที่นิคมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ไปใช้กับนิคมอื่น ๆ ที่มีความพร้อม โดยให้แต่ละนิคมดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการ ค้นหาสภาพปัญหา วิเคราะห์ปัญหา สื่อสารและศึกษาความต้องการของแต่ละนิคม

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการประชุมแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกัน นำไปสู่การร่างและการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนกับผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นสักขีพยาน

ขั้นตอนที่ ๓ การติดตามประเมินผลโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หากผลการประเมินมีความพร้อมและเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะมีประกาศยกเลิกนิคมโรคเรื้อนดังกล่าวจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ หลังจากนั้น หน่วยงานต่าง ๆ จะเข้ามาดำเนินการตามบทบาทหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป

โดยปัจจุบันมีนิคมโรคเรื้อนที่ได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนข้างต้นและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์แล้วจำนวน ๑๒ แห่ง และยังคงมีสถานะเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐเพียงแห่งเดียว คือ สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งในระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องมีแผนจะดำเนินการศึกษาและเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิก อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องยืนยันว่า การยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย โดยพัฒนาให้เป็นชุมชนทั่วไปและถ่ายโอนภารกิจไปให้หน่วยงานอื่นนั้น ต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ คือ ต้องมีการทำประชาคมหรือเอกสารหลักฐานยืนยันว่าผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนโดยส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ชุมชนปกติเช่นเดียวกับการดำเนินการในนิคมอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้เคยจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนในนิคมและในชุมชน เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรม [REDACTED] จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและการชี้แจงจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมควบคุมโรค กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย รวมไปถึงสมาชิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย แต่ในขณะนั้นก็ไม่สามารถหาข้อยุติในแนวทางการดำเนินการร่วมกันได้ จึงทำให้สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยยังคงสภาพเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ โดยถือว่ากรณีดังกล่าวเป็นเพียงกระบวนการสื่อสารและการรับฟังความคิดเห็นและยังไม่ผ่านขั้นตอนการทำประชาคมของ

/ผู้ประสบ...

ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน จึงทำให้ยังไม่มี การประเมินเพื่อยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์โดยกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่อย่างใด

ดังนั้น การบริหารจัดการต่าง ๆ ภายในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจึงยังคง เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานสงเคราะห์ของรัฐเช่นเดิม โดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหาจากการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการ เนื่องจากปรากฏข้อมูลว่า มีบุคคลภายนอกเข้ามาเช่าอยู่อาศัยจากผู้ที่ได้รับสิทธิจากผู้ร้อง ซึ่งประเด็นการบริหารจัดการดังกล่าว สอดคล้องกับข้อมูลการให้ถ้อยคำของผู้ร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ว่า ในระหว่างวันที่ ๗ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ลงพื้นที่สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย เพื่อทำการสำรวจผู้อยู่อาศัยในแต่ละบ้านพักและอาคาร โดยการดำเนินการดังกล่าวเนื่องมาจากมีผู้ได้รับ สิทธิให้อยู่อาศัยบางส่วนนำบุคคลภายนอกเข้ามาอยู่อาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ร้องและไม่ได้มี ความเกี่ยวข้องกับผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการดูแล ประกอบกับช่วงเวลา ดังกล่าวเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงต้องป้องกันมิให้ผู้ประสบปัญหา จากโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อดังกล่าว โดยเฉพาะ ความเสี่ยงจากบุคคลภายนอกที่เดินทางเข้าออกสถานสงเคราะห์ นอกจากนี้ ผู้ร้องที่ ๒ ยังให้ข้อเท็จจริงว่า ผู้บริหารของผู้ร้องที่ลงพื้นที่ได้ชี้แจงให้ทราบว่า ในขณะนี้กรมควบคุมโรคจะยังไม่มีการดำเนินการ เพื่อยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องที่ ๒ ยังคงยืนยันว่า ผู้ร้องไม่ควร ดำเนินนโยบายดังกล่าวต่อไป เพื่อให้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนได้อยู่อาศัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยอื่นและไม่มีรายได้เลี้ยงดูตนเอง

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ ราชประชาสมาสัยมีความวิตกกังวลว่าจะได้รับผลกระทบหากจะมีการยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์ ของรัฐนั้น ผู้ร้องยืนยันว่า หากมีการดำเนินการดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประสบปัญหาจาก โรคเรื้อน โดยได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลในแต่ละด้าน ดังนี้

(๑) ด้านสิทธิในที่อยู่อาศัย ผู้ร้องชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๖ กรมควบคุมโรค ได้มีการประชุมหารือร่วมกับกรมธนารักษ์แล้ว ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนและทายาท จะใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตรโดยไม่เสียค่าตอบแทนไม่ได้ เพราะมิได้อยู่ในหลักเกณฑ์การขอใช้ที่ราชพัสดุตามระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ แต่เห็นควร ให้เรียกเก็บค่าเช่าที่ราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตรในอัตราที่ผ่อนปรน เพื่อบรรเทา ความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนและทายาท โดยกรณีกลุ่มผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน ให้เรียกเก็บค่าเช่าในอัตราร้อยละ ๕๐ ของค่าเช่าขั้นต่ำสุด และทายาทซึ่งแม้ไม่ได้เป็นผู้ประสบปัญหา จากโรคเรื้อนสามารถสืบสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าวได้ โดยกลุ่มทายาทให้เรียกเก็บค่าเช่าในอัตรา ขั้นต่ำสุด ทั้งนี้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๒

/(๒) ด้านสิทธิ...

(๒) ด้านสิทธิในสวัสดิการของรัฐ ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ในกรณีที่มีการประกาศยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งจะเข้าไปดูแลระบบสาธารณสุขปโภคและระบบบริการด้านสุขภาพเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป และผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนยังคงได้รับเงินสงเคราะห์จากกรมควบคุมโรคเช่นเดิม สำหรับสิทธิการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเงินเบี้ยความพิการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เมื่อปี ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อหารือเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวแล้ว โดยได้ข้อสรุปว่า ในส่วนของการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒^๖ ซึ่งกรณีผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่เป็นผู้สูงอายุอยู่อาศัยในภูมิลำเนาตนเอง แม้จะได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพและเงินค่าอาหารจากกรมควบคุมโรค แต่ก็มีได้เป็นการได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะเดียวกันกับเงินอื่นใดที่เป็นเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ จึงสามารถขอรับสิทธิเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แต่หากเป็นผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ ย่อมไม่อาจขอรับสิทธิดังกล่าวได้

ส่วนกรณีการรับเงินเบี้ยความพิการนั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓^๗ ซึ่งจะต้องไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐ ดังนั้น กรณีผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่ได้รับเบี้ยสงเคราะห์และเงินค่าอาหารจากกรมควบคุมโรค ทั้งที่อาศัยอยู่ในภูมิลำเนาตนเองและที่อยู่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ของ

/ผู้ถูกร้อง...

---

^๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๖ ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

(ก) ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(ข) ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.ล๑

๑.ล๑

^๗ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๖ คนพิการซึ่งจะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยความพิการ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐ

ผู้ถูกร้อง ถือเป็นการได้รับการอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐแล้ว จึงไม่อาจขอรับสิทธิเงินเบี้ยความพิการได้อีก แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ จากการตรวจสอบพยานหลักฐานอื่นกลับปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ เทศบาลตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีข้อหารือไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้พิจารณาแนวทางปฏิบัติว่า กรณีผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน ประเภทอาศัยอยู่ในชุมชน โดยได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเดือนละ ๑,๓๐๐ บาท และค่าอาหารวันละ ๑๐๕ บาท (อัตราในขณะนั้น) จากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ กรมควบคุมโรค แล้วจะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยความพิการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือไม่ ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ กรณีเบี้ยความพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๙)^๔ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒^๕ โดยในข้อ ๕(๔) กำหนดให้ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยความพิการต้องไม่เป็นบุคคลอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐตามบัญชีรายชื่อที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด และตามข้อ ๕ ของประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง รายชื่อสถานสงเคราะห์ของรัฐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง รายชื่อสถานสงเคราะห์ของรัฐ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดสถานสงเคราะห์ในสังกัดกรมควบคุมโรค (ข้อมูลในขณะนั้น) ไว้ ๓ แห่ง ได้แก่ (๑) นิคมแพ่งข่าห้วย จังหวัดจันทบุรี (๒) นิคมแม่ลาว จังหวัดเชียงราย (๓) สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเงินที่ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนได้รับการสงเคราะห์จากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ กรมควบคุมโรคดังกล่าว ไม่ได้อยู่ใน

/การสงเคราะห์...

^๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

๑.๒๑ ๑.๒๑

(๙) การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

๑.๒๑ ๑.๒๑

^๕ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๕ ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยความพิการ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑.๒๑ ๑.๒๑

(๔) ไม่เป็นบุคคลอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐตามบัญชีรายชื่อที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

การสงเคราะห์ของสถานสงเคราะห์ตามที่ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศกำหนด บุคคลดังกล่าวก็มีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการจากเทศบาลตำบลป่าแดดด้วย ซึ่งผลจากการพิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ทุกจังหวัดแจ้งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นแนวปฏิบัติด้วย ตามหนังสือ ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว๗๒๗๕ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

ทั้งนี้ กรณีสิทธิในสวัสดิการของรัฐนั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกรณีตามคำร้องนี้ เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพรายได้ชี้แจงว่า ในกรณีที่มีการถ่ายโอนภารกิจสถานสงเคราะห์ให้มาอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” หากมีการดำเนินการถ่ายโอนสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัย จึงต้องถ่ายโอนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในภารกิจดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่มีการประกาศยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐและดำเนินการในรูปแบบชุมชนทั่วไป เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพรายก็มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลระบบสาธารณสุขโรคและระบบบริการด้านสุขภาพเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป รวมไปถึงการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเงินเบี้ยความพิการ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยความพิการให้คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓

(๓) ด้านสิทธิในการทำงาน ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า หากมีการประกาศยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ ผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนที่เป็น “ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการ” จำนวน ๑๐๕ คน นั้น จะไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้ทำงานให้กับผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด ๑๕๐ เตียง ที่ยังคงมีการดำเนินการต่อไป รวมไปถึงภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากกรมควบคุมโรค การประกาศยกเลิกสถานสงเคราะห์และการถ่ายโอนภารกิจจึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจ้างงานผู้ปฏิบัติงานให้แก่ทางราชการแต่อย่างใด

ดังนั้น โดยสรุปแล้วเมื่อข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีนโยบายที่จะยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐจริง โดยจะพัฒนาให้เป็นชุมชนทั่วไป ซึ่งไม่ใช่การดำเนินการในลักษณะของการถ่ายโอนภารกิจทั้งหมดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงองค์กรเดียว แต่เป็นลักษณะของการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปร่วมดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยอยู่บนพื้นฐานของความพร้อมและความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์เดิมเป็นหลัก ผ่านขั้นตอนและกระบวนการที่ผู้ถูกร้องได้กำหนดไว้ ซึ่งพัฒนามาจากรูปแบบการดำเนินการในนิคมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อันเป็นนิคมโรคเรื้อนแห่งแรกที่ได้มีการยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐและพัฒนาไปเป็นชุมชนทั่วไป โดยมี ๓ ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การศึกษาสภาพปัญหาและรับฟังความคิดเห็น การจัดทำประชาคมเพื่อนำไปสู่การทำบันทึก

/ข้อตกลง...

ข้อตกลงร่วมกัน และการประเมินผลก่อนที่จะมีการยกเลิกตามขั้นตอนของกฎหมาย แต่ในกรณีสถาน สงเคราะห์ราชประชาสมาสัยตามคำร้องนี้นั้น ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการเพียงขั้นตอนกระบวนการ สื่อสารด้วยการชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น โดยในขณะนี้ยังไม่ได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนอื่น ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิต่าง ๆ ซึ่งผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนได้รับจากผู้ถูกร้อง แต่ประการใด ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากขั้นตอนที่ผู้ถูกร้องชี้แจงแล้วพบว่า การดำเนินการทั้งหมด จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนเป็นสำคัญ ในขั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินการของผู้ถูกร้อง เห็นควรยุติเรื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้ในขณะนี้จะยังไม่ปรากฏการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า การกำหนดนโยบายของผู้ถูกร้องเพื่อนำไปสู่การยกเลิก สถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐนั้น ย่อมส่งผลให้เกิดความวิตก กังวลต่อผู้ร้องทั้งสามและผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อน ตลอดจนครอบครัวของบุคคลดังกล่าว ดังเช่น กรณีผลกระทบตามที่ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างอันเกี่ยวข้องกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ซึ่งไม่ได้จำกัดเพียงการให้การรักษาพยาบาลหรือการควบคุมและป้องกันโรคที่เหมาะสมตามสมควรเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงการส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพด้วย อีกทั้งในกรณีนี้ยังเกี่ยวพันกับสิทธิในที่อยู่ อาศัยอันเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในการมีมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้อง ดำเนินการให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะบุคคลตามคำร้องนี้ที่ส่วนใหญ่เป็น ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ทั้งนี้ หากผู้ถูกร้องจะดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวต่อไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบและคำนึงถึงหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง และกรมควบคุมโรค ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ดังนี้

๔.๑ ผู้ถูกร้องและกรมควบคุมโรคควรตรวจสอบและติดตามประเมินผลว่า ในกรณีนี้คน โรคเรื้อนที่มีประกาศยกเลิกการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐและพัฒนาเป็นชุมชนทั่วไปแล้วนั้น ผู้ประสบ ปัญหาจากโรคเรื้อนและครอบครัวในนิคมเดิมดังกล่าวมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร รวมทั้งได้รับสิทธิในสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐโดยครบถ้วนหรือไม่ ดังเช่นกรณีการขอรับเบี้ยความพิการ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการจ่ายเงิน ดังกล่าวแก่ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนเมื่อปี ๒๕๖๑ ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไปแล้ว ทั้งนี้ เพื่อเป็น การปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่พบปัญหา และเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อจะได้ชี้แจงให้ผู้ประสบ ปัญหาจากโรคเรื้อนและครอบครัวในสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยได้รับทราบต่อไปด้วย

/๔.๒ ผู้ถูกร้อง...

๔.๒ ผู้ถูกร้องและกรมควบคุมโรคควรชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการยกเลิกสถาน
สงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐและการบูรณาการเพื่อพัฒนาเป็นชุมชน
ทั่วไปให้ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนและครอบครัวที่อยู่อาศัยได้รับทราบและเกิดความเข้าใจ โดยต้อง
ครอบคลุมทั้งในเรื่องขั้นตอนและกระบวนการ สิทธิในสวัสดิการจากรัฐ การบริหารจัดการที่อยู่อาศัย
ตลอดจนวิธีการรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
อย่างอิสระบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

๔.๓ ผู้ถูกร้องและกรมควบคุมโรคควรใช้กลไกกลางที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับและไม่มีส่วนได้เสีย
ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการยกเลิกสถานสงเคราะห์ราชประชาสมาสัยจากการเป็น
สถานสงเคราะห์ของรัฐและการบูรณาการเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนทั่วไป ได้แก่ สถาบันการศึกษา องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และภาคประชาสังคมในพื้นที่ ทั้งนี้
เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประสบปัญหาจากโรคเรื้อนและครอบครัวว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่าง ๆ จะนำไปสู่การดำเนินการและพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม
ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๖/๒๕๖๔ (๑๑) เมื่อวันที่ ๑๗
สิงหาคม ๒๕๖๔ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชนตามข้อ ๔.๑ - ๔.๓ ของรายงานนี้ต่อสถาบันราชประชาสมาสัย (ผู้ถูกร้อง) และ
กรมควบคุมโรค ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา
๒๖ (๓) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายवलันต์ ภัยหลิกี้

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ